

אלו הן הלוקין פרק שלישי מכות

יו.

עין משפט
גזר מצוה

מד א מיי פ"ע מהל
מעשר הלכה ג:
מה ב מיי פ"ע מהל א:
מו ג מיי פ"ע מהל
מחלות אקרות הל'
כא סגמ לאוין קלז טו"ש"ע
י"ד ק"י ק ספ"ק א:
מו ד ה מיי פ"ח מהל'
מעשה קרבנות הל' ה
סגמ לאוין שטה:
מה ו מיי פ"ג מהל'
מעשר שני הל' ה
סגמ לאוין רכד:
מז ז מיי פ"י מהל'
קרבן פסח הל' א
סגמ לאוין שבו:
נ ח מיי פ"ה הל' ג:
נא ט מיי פ"ח הל' א:
נב י מיי פ"ג מהל'
שמיטה הל' א סגמ
לאוין קסה טו"ש"ע י"ד ס"י
לכז ספ"ק ו:
נג כ מיי פ"ח הל' ג
ופ"ח מהל' סנהדרין
הל' ד ופ"ח הל' ג ופ"ח
מהל' עברה הלכה א ופ"ח
מהל' מנחות ע"ה הל' ג:
גד ל מיי פ"ג מהל'
צבורים הל' ג והל' ד
סגמ לאוין רס:
גה מ מיי פ"ח מהל'
מנשה קרבנות הל' ד
סגמ לאוין שגד:
גו ז מיי פ"ח מהלכות
צבורות הל' טו סגמ
לאוין שגמ:
גז ח מיי פ"ח מהל'
מעשה קרבנות הל' ה
סגמ לאוין שטה:

תורה אור השלם
1. לא תוכל לאכל
בשעריך מעשר דגןך
ותירשך וצדקך וברכת
בקרך וצאנך וכל נדריך
אשר תדר ונדבתוך
ותרומת דך יז
דברים יב יז

הגהות הב"ח
(א) רש"י ד"ה קדשים
וכו' מעשר שני הא תנא:
(ב) תוס' ד"ה ודגנן וכי'
לדבריו ד"ה קא אמרי
וכו' אורי לזי מיהא:

הגהות הגר"א
[א] גמ' דערמא. ל"ל
דקטיל:

ורבנן בריית נשמה חשובה חמה לא חשובה. תימה לדפוס גיד
הנשה (תולין דף ק"א. וטו.) וס' אמרינן שאני גיד דצריה הוא
ולא צטיל ואע"ג דלית ביה נשמה וי"ל דהכי קאמר שאני גיד דצריה
הוא וכיון דלתיא מצריית נשמה שפיר הו"ל צריה ולא נראה דהא
נצלה דקא אחי מצריית נשמה
ואעפ"כ לא הו"ל צריה אלא על כרחך
הטעם תלוי דכל שאווד שמו
כשנתתך הוי צריה וינחא מנצילה
שאינו אוודת שמה שלפעמים אף
כשנתתה קורין אותה נצילה ולכן
לא הוי צריה אצל גיד אווד שמו על
ידי שנתתך אצל ק"ק ל' י' מאי קאמר
הכא בריית נשמה חשבינא ליה
ט"לימא לדבריו דר"ש (ס' אמרי לדידן
אפילו נמי אית ביה נשמה לא הוי
צריה אלא לדידן דצריה הוא אורי
לי מיהא דכיון דליכא נשמה דצטלה:
לנמאי

לקיש כמחלוקת בזו כך מחלוקת בזו הנה אמר להם ר' שמעון אי אתם מודים
לי באוכל נמלה כל שהוא שהוא חייב אמרו לו מפני שהוא כברייתא אמר
להן אף חטה אחת כברייתא חטה אין קמה לא לדבריהם קאמר להו לדידו
אפילו קמה נמי אלא לדידכו אודו לי מיהת דחטה אחת כברייתא ורבנן בריית
נשמה חשובה חמה לא חשובה תניא כותיה דרבי ירמיה (ס' רבי שמעון אומר
כל שהוא למכות לא אמרו כזית אלא לענין קרבן: **בתנאי** האוכל בכורים
עד שלא קרא עליהם יקדשי קדשים חוץ לקלעים יקדשים קלים ומעשר שני
חוץ לחומה והשובר את העצם בפסח הטהור ה"ז לוקה ארבעים אבל
המותיר בטהור והשובר בטמא אינו לוקה ארבעים הנוטל אם על הבנים
רבי יהודה אומר לוקה ואינו משלח והכמים אומרים משלח ואינו לוקה זה
הכלל כל מצות לא תעשה שיש בה קום עשה אין חייבין עליה: **גמ'** אמר
רבה בר בר חנה א"ר יוחנן זו דברי רבי עקיבא סתימתא אבל חכמים אומרים
לכורים הנחה מעכבת בהן קריאה אין מעכבת בהן ולימא זו דברי רבי
שמעון סתימתא הא קא משמע לן דרבי עקיבא כרבי שמעון סבורא ליה
מאי ר' שמעון דתניא ותרומת ידך אלו בכורים אמר רבי שמעון מה בא
זה ללמדנו אם לאוכלן חוץ לחומה קל וחומר ממעשר הקל ומה מעשר
הקל אוכלן חוץ לחומה לוקה בכורים לא כל שכן הא לא בא הכתוב אלא
לאוכל מבכורים עד שלא קרא עליהן שהוא לוקה ונדבותיך זו תודה
ושלמים אמר רבי שמעון מה בא זה ללמדנו אם לאוכלן חוץ לחומה
קל וחומר ממעשר הא לא בא הכתוב אלא לאוכל בתודה ובשלמים
לפני זריקה שהוא לוקה ובכורות זה הבכור אמר ר' שמעון מה בא זה
ללמדנו אם לאוכלן חוץ לחומה ק"ו ממעשר אם לפני זריקה ק"ו מתודה
ושלמים הא לא בא הכתוב אלא לאוכל מן הבכור אפי' לאחר זריקה שהוא
לוקה בקרבן וצאנך זו חטאת ואשם אמר רבי שמעון מה בא זה ללמדנו
אם לאוכלן חוץ לחומה קל וחומר ממעשר אם לפני זריקה קל וחומר
מתודה ושלמים אם לאחר זריקה קל וחומר מבכור הא לא בא הכתוב
אלא לאוכל מחטאת ואשם אפילו לאחר זריקה חוץ לקלעים שהוא
לוקה נדריך זו עולה אמר ר"ש מה בא זה ללמדנו אם לאוכלן חוץ לחומה
ק"ו ממעשר אם לפני זריקה קל וחומר מתודה ושלמים אם לאחר זריקה
ק"ו מבכור אם חוץ לקלעים קל וחומר מחטאת ואשם הא לא בא הכתוב
אלא

ללקמן דשמעינן לר' שמעון זה דלית ליה כי מתינתין דקרייה מעכבא זהו: **מאי** ר' שמעון. היכא שמענא ליה דלמך הכי: **ספומם**
ידך. ספיה דהאי קרא הוא לא תוכל לאכול בשעריך מעשר דגנך ותירושך ויזהרך וצבורות בקרך ולאנך וכל נדריך אשר תדר ונדבותיך
ותרומת ידך ודרש ר' שמעון לקרא מספיה לרשיה דאי הוה דריש ליה מרשיה לקפיה לא מדרש ליה כי האי גוונא ולקמיה
מפרשינא ליה: **ספומם ידך** אלו בכורים. דכתיב (דברים טו) ולקח הכהן הטנא מידך: **אם** לאוכל. בכורים חוץ לחומה לאסור כדמשמע
קרא לא תוכל לאכול בשעריך וגו': **קל וחומר ממעשר הקל**. שהרי כתיב בתחלת המקרא מעשר דגנך. ולקמיה מפרש מאי חומר
דבכורים ממעשר: **עד שלא קרא עליהן**. ארמי אווד אפי' דלס' חוץ לחומה תנהו ענין לאסור אחר הרואי להם: **לפני זריקה**
שחול לוקה. דלס' חוץ לחומה תנהו ענין לכן שחול אסור החמור שאתה יכול לתמו לענין לאו שאין צו אזהרה מפורשת
במקום אחר אלא עשה בלבד (ס' י"ב) ודס וצמחך ישפך והדר והצבר תאכל [פסחים עו]: **קל וחומר מטהר ושלמים**. ולקמיה מפרש מאי חומריה
דבכור מתודה ושלמים: **אפילו לאחר זריקה שחול לוקה**. אם זר הוא שאין הבכור נאכל אלא לכהנים וזו היא אזהרתו ובמקום אחר עשה הוא
דלשכתן זה אף צבור שור וגו' וצפרס יהיה לך וגו' (בבבב י"ח): **אם לאוכל לאחר זריקה**. והוא זר קל וחומר מבכור. ולקמיה מפרש
מאי חומריה דחטאת מבכור: **חוץ לקלעים**. ואזהרה עשה מלינו זה במקום אחר (ויקרא ו) במקום קדוש תאכל בזהל מועד:

קורא ואין לרדף להפריש. דכיון שקרא עליו שם יאל הכרי מתורת
טבל ושאר המעשרות הוא לרדף להפריש על כרחך לפי שצריך
להפריש ממעשר ראשון תרומת מעשר וליתנה לכהן שהיא צמיחה
לזרים ומעשר שני לרדף להעלותו לירושלים ולאכלו: **רצנן סברי ודאי**
טביל לפיכך ספיקו לרדף להולילו
מיד ספק טביל: **לא נהשדו**. דממונא
הוא אין צו אסור אכילה אלא גזל
עניים ואיזה לגזל עניים לא חייש:
אפרושי מפריש ליה. לאפקושי טבילה
נהי דמעשר ראשון לא מפריש דסבר
אי מפרשינא ליה צעינא לאפרושי
תרומת מעשר מיינה שהוא צמיחה
וניתנה לכהן ומעשר שני נמי אי
מפרשינא ליה צעינא אסוקיה ומיכליה
צירושלים: **מחלוקת נחטה**. שהיא
כצרייתה: **כך מחלוקת צו**. דקסבר
ל' שמעון צלל האסורין כל שהוא
למכות ולא אמרו כזית אלא לענין
קרבן על שגגת כרת והלכה למשה
מסיני היא: **בתנאי** עד שלא קרא
עליהן. ארמי אווד וגו' ובגמרא ליק
היכן הוזהר: **קדשי קדשים חוץ**
לקלעים. או שאכל קדשי קדשים
צומן משכן חוץ לקלעים ובגמרא
מפרש היכן מזהר: **קדשי קלים**
חוץ לחומה. אזהרה מלא תוכל לאכול
בשעריך וגו' וכן מעשר שני. ובגמרא
פריך מעשר שני (א) תנא ליה לעיל
מעשר שני והקדש שלא נפדו והיינו
שאכלו חוץ לחומה צלל פדיון:
המותר בטבור אינו לוקה. דלמך
לעיל) זה הכתוב ליתן עשה אחר לא
תעשה כו': **השובר**. עלם בטמא
כדלמרינן בפסחים (דף ק"ג. ע"ב) ועלם
לא תשצרו צו' כצטר ולא בפסול: **לוקה**
ואינו משלח. קסבר שח' מעיקרא
משמע ואין כאלו שניתק לעשה
דלע"ג דכתיב שלח משלח אחר לא
תקח לאו למימרא דלס' לקחת שלח
אלא לא תקח אלא שלחנה קודם
לקיחה: **וחכמים אומרים משלח ואינו**
לוקה. קסברי שלח אחר לקיחה
משמע ולא שניתק לעשה הוא:
גמ' זו דברי ר' עקיבא. מתינתין
דקמין בכורים קרייה מעכבא זהו
ר' עקיבא היא שהיה רגיל רבי לקטום
דצריי צמשינה צתם צממה מקומות
והכי שמיע ליה לר' יוחנן דלית ליה
לר' עקיבא קרייה מעכבא בצורים:
הנחה. לפני המוצא מעכבת צהן
דשנה זה קרא (דברים טו) והניחו
לפני וגו' (ס' והנחתו לפני וגו':
ונימא זו דברי ר' שמעון. דהוי ליה
לאיתויי סיעתא למילתיה (מ' מתינתין

ואינו צריך להפריש.
אלא טקן עיניו צלל זה
ואמר מלאן אי טבל
ואוכלו הוא בעלמא,
דהמולא מחבירו עליו
הראיה, דלמך תהא עליו
איתי רחיה דלא הפרישו
עם הארץ והיינא לך הפריש
אמרינן בפרק גמלא
דטובה (מת). מעשר
ראשון ומעשר עני השעיה
(תולין ט"ג). כל השעיה
צכל האסורין, למכות.
במחלוקת, לא אמרו
כדית. הלכה למשה מסיני
אלא לענין קרבן.
דשגגת כרת (שבועות כא):
ובאכילה כל שהוא עובר
גלוא (שבועות י"ח).
המותר בטבור. דפסח
טבור וצטר (שבועות א)
אפילו בטבור וכל שכן
צממא (שם ופסחים ט"ג.
ט"ד). **השובר בטמא**
אינו לוקה. לא הוזהר
משום לא תמורו ולא צטר
בטמא משום לא תמורו
(פסחים ט"ג). לוקה אחר
משלח. דלמרינן לע"ג
עבר (תולין קמ"א). קסבר
שלח מעיקרא משמע. לא
תקח האל אלא שלחנה
קודם לקיחה, ואע"ג
דכתיב צטר לא תקח, לאו
לממירא דלס' לקחת שלח
ויחוי לאו שניתק לעשה,
אלא לאו שקדמה עשה הוא
(ע"ג טו.). משלח ואינו
לוקה. קסברי שלח אחר
לא תקח משמע דכתיב,
והוה ליה שניתק לעשה הוא:
לקחת שלח (שם). זה
הכלל בו אין חייבין
עליה. אלא יקיים העשה
ויצטר (שם) אלא אם כן לא
קיימו מוך כדי צטר לתמן
דמי קיימו ולא קיימו, אלא
משה מוך כדי צטר ואפי'
לוקה, ואם לא שלח לוקה,
וצריך לשלח אחר לקיחה
משמע, ותמן דמי טביל
ולא צטלו, בני עד שחטוט
אזתה ולי לא לא לך (תולין
קמ"א). ותרומת ידך אלו
בכורים. דכתיב הכי די
ולקח הכהן הטנא מידך
(פסחים ט"ז) דבני הנחת
מקום דכתיב ושמט צממא
ולכנא, והאם אשמעינן
עשה והכא אשמעינן
אזהרה לאו לאוכלן בצבולין,
דלילי תרומה ממש קדשי
הגבול הוא ולא בני חומה
(יבמות ע"ב).